

ИНФОРМАЦИЈА О АКТИВНОСТИМА ИЗБОРА ДИДАКТИЧКИХ СРЕДСТВА И ИГРАЧКИ У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА

Министарство просвјете и културе и Републички педагошки Завод реализовали су активност везану за избор „најбољих“ дидактичких средстава и играчки. Циљ ове активности је јачање професионалних компетенција васпитача и јавна промоција суштине васпитачког позива: подршка развоју и учењу дјецe у игри и кроз игру. Игра је природна и примарна активност дјецe и у институционалном предшколском васпитању и образовању има примарну улогу и вишеструку функцију.

Организујући активности око анимирања васпитача за „интензивнију производњу и размјену“ дидактичког материјала, Републички педагошки завод и Министарство просвјете и културе РС су жељели постићи сиједеће:

1. Да промовишу васпитаче – професионалаце који знају да је игра „насушна“ потреба дјецe а играчка најмоћнији медиј и незаобилазно средство рада, те да скрене пажњу јавности на позицију дјетета у систему предшколског васпитања и образовања у коме се дијете игра, развија, напредује и интуитивно учи о себи и другима,
2. Да охрабри васпитаче да јавно покажу игре и играчке које су сами урадили и који су резултат њиховог промишљања о дјеци и раду са њима, односно резултат унапређења сопствене праксе¹,
3. Да промовише дјелатност која у основи има племениту функцију: да се брине о својим најмањим грађанима а чији актери-васпитачи нису довољно друштвено признати,
4. Да увеже академску заједницу односно факултете на којима се образују студенти-будући васпитачи са праксом, и укажу да поред стицања знања о теоријским концепцијама предшколског васпитања и образовања, студенти-будући васпитачи уче (или требају да уче) како да се играју са малом дјецом.

На јавни позив за достављање свог рјешења дидактичког средства и играчке пристигло је 60 радова из 10 јавних, три приватне предшколске установе те радови студената са оба универзитета Републике Српске: Педагошког факултета из Бијељине (пријаве без дефинитивно

¹ Програм предшколског васпитања и образовања Републике Српске је национални курикулум који има карактер ширег курикулума, у коме су прописане све вриједности које Држава сматра важним за предшколство и предшколско дијете. На основу њих све предшколске установе, развијају своје аутентичне програме и своју аутентичну праксу у партнерству са породицом и локалном заједницом, засновану на, снагама, потребама и интересима своје дјецe, својих васпитача, родитеља и локалне заједнице. Најснажнији инструмент унапређивање сопствене праксе је истраживање постојеће, њено анализирање, и тимски договор о могућим акцијама које би водиле ка унапређењу. Играчка, као најмоћнији медиј у раду васпитача и подршци развоју и учењу дјецe је увијек, а данас више него икада раније (када су били актуелни „академски програми“) била важан ресурс у раду и унапређивању васпитно-образовне праксе.

коначног рјешења) и Филозофског факултета из Бање Луке. Студенти Бањалучког универзитета су накнадно доставили своје радове тако да њихови радови нису били предмет вредновања али су на изложби имали свој „штанџ“ у виду „Магичне витрине“ са постер презентацијом и видео-пројекцију мултимедијалног дидактичког материјала активности студената са дјецом у приватном вртићу „Колибри“ у Бањој Луци. Активности са дјецом биле су везане за еуритмијско-ритмичке покрете инспирисане Валдорфском педагогијом а односе се на годишња доба. Садржај активности са дјецом у којима су више од два сата са занимањем учествовала, снимљени су на ДВД –у и могу се добити од аутора. Цјелокупни производи рада студената и професора су јако вриједни и топло их препоручујемо за употребу у свим предшколским установама.

Од 60 радова приспјелих на јавни позив, аутори 30 радова су појединци а других 30 радова је производ тимског рада и промишљања васпитача о пракси.

Стручни жири, је прегледао и оцјенио најбоље² радове а Министар просвјете и културе Републике Српске, господин Антон Касиповић, је 22. фебруара 2013. године у Дјечијем позоришту у Бањој Луци, гдје је и била постављена изложба свих радова, прогласио најбоље о чему су јавност обавјестиле многе медијске куће. Медији су обавјестили и да је изложба отворена до 3. марта 2013. године, када се завршава ревија представа за дјецу, поводом обиљежавања Седмице дјетета.

У изради дидактичких средстава и дидактичке играчке учествовало је преко 100 васпитача, студената и стручних сарадника, што је око 20% васпитно-образовних радника запослених у институционалном предшколском васпитању и образовању Републике Српске. Оволики број учесника у изради дидактичког материјала сматрамо професионалном потребом васпитача да своја знања, умијења, креације и рјешења играчки/средства подјеле са другима. Истовремено, то је и снажна потреба васпитача и свих који се на директан начин баве дјецом, да се јавности покаже да они нису „чуvari дјецe“ него да се баве врло суптилним, сложеним, тешким позивом, који поред осталог, подрзумијева и велики лични ангажман на обезбјеђењу дидактичког материјала и играчака као елементарне претпоставке за анимирање дјецe у њиховом развоју и учењу. Израда дидактичког материјала, посебно оног које дјецa воле и са којим се радо играју, требало би и да буде прототип „играчке са којом дјецa расту“ и одговор на изазове којима смо изложени кроз поплаву некавалитетних, агресивних и фрустрирајућих играчки које се нуде на тржишту.

Од 59 „прегледаних“ радова,(радови студената из Бање Луке су накнадно достављени) 58 је процјењено. Збирка пјесама Горана Гашића, директора ДВ „Драган и Зоран“ из Бијељине, није била предмет увида јер је Жири сматрао да не припада нити једној категорији³, али је мишљења да је ријеч о вриједном тексту који заслужују другачији, примјерен књижевном тексту, пут „оцјене“. Све установе и појединци су осим ДВ „Соколац“ из Сокоца послали радове у складу са

² Проглашавањем три најбоља рада у обје категорије (категирије дидактичког средства и категорије дидактичке играчке), је у функцији сензибилисања јавности за дјелатност и сложеност, суптилност и специфичност васпитачког позива. Избор најбољих није и не смије бити такмичарског карактера. Више је функцији размјене добрих идеја и јавног препознавања и похвале добрих рјешења.

³ Ове године Јавним позивом је тражена дидактичка играчка и дидактичко средство иако смо свјесни термилошких недоумица које носе ови називи и које су евидентне у педагошкој литератури.

пропозицијама. ДВ „Соколац“ се није придржавао критерија, али је процјењено свих шест приспјелих радова.

Општи је утисак да (изузимајући два-три рада који су испод очекиваног нивоа квалитета) сви остали дидактички материјали носе много вриједних порука. Углавном су настали као резултат промишљања васпитача или тимова васпитача о сопственој пракси и начина њеног унапређења. Из перспективе одговорног васпитача сигурно, стабилно, самопоуздано, заинтересовано и радознано дијете је елементарна претпоставка снажног васпитача који зна да дијете има хиљаду језика путем којих се изражава. И зна да само са таквим дјететом може достићи циљеве и исходе одређене Програмом, односно шта ће и зашто радити са дјететом и дјецом.

Примјетан је велики број радова које су урадили васпитачи јасличких група и односе се на развој чула додиром и уочавање различитих текстура, односно учење-чињењем и путем чула што је и основа васпитачког рада и начин подршке изражавања дјетета. Једно од таквих радова је и „Графомоторичко ћебе-Откопчај –закопчај“ васпитача из ДВ Радост из Бање Луке које је и проглашено најбољим у категорији дидактичко средство. На јавни позив је приспјело много таквих радова који су адаптирани (што је велика вриједност) и који су настали из активности „практичног живота методике Монтесори концепта педагогије“. То су вриједни материјали и понуђена рјешења могу бити добар ресурс развоја и учења дјеце у свим вртићима. Међутим, уз већину ових материјала (ту убрајамо и плетене лутке из ДВ Соколац) нису дошла упутства нити опис игре: када и како се користе и зашто се користе? Остаје отворено питање да ли васпитачи препознају тренутак када ће понудити ту играчку и игру дјечи и шта тиме желе код дјеце постићи?

Пристигао је и знатан број дидактичког материјала који је у функцији поучавања дјеце (препознавање слова, бројева, геометријских облика, годишњих доба итд) Има много рјешења типа „Вртешке“ чија правила игре упућују на поучавање. Без претензија да умањимо вриједност тих рјешења и труд васпитача око конструисања тог дидактичког материјала, подсјећамо да је један од критерија при одабиру „најбољих“ био функција играчке или средства у развоју дјетета. Играчке и средства која су имале опис или правила игре донекле су могли помоћи у одговору на ово питање, али генерално то је одређена мањкавост на којој желимо радити како бисмо је превазишли.

Од васпитача се појединачно, а нарочито у тиму, очекује да гради своју праксу на основу претходне анализе односа и ангажмана дјетета у свим активностима, па тако и односа са играчком у најширем смислу те ријечи. Подсјећамо, без обзира што ово није у најдиректној вези са играчком али јесте у најдиректнијој вези са свакодневним радом васпитача, на три кључна корака анализе сопствене праксе која могу бити и одговор на попуњавање рубрике у Радним књигама „Шта дјеца знају и умију о ономе што ћемо радити?“

1. Шта се десило или дешавало у посматраном периоду?
2. Зашто је то наступило?
3. Која осјећања код дјеце је то пратило?

Можда ови кораци могу помоћи око описа игре и „играчке која расте“?

У циљу унапређења ове активности потребно је урадити следеће:

1. Да активност „производње дидактичког материјала“ буде саставни дио годишњих програма рада свих предшколских установа и обавезан дио стручног усавршавања и професионалног развоја васпитача. У оквиру 40-часовне норме васпитача и стручних сарадника планирати вријеме за ову активност.
2. Достављање радова на Јавни позив који ће бити сваког децембра у текућој години извршити на основи избора на нивоу организационе јединице дјечијег вртића.
3. Републички педагошки Завод и Министарство просвјете и културе ће у наредним годинама штампати Каталог са фотографијама и описом кориштења „дидактичког материјала“.
4. Поред запослених у институцијама предшколског васпитања и образовања и у наредном периоду укључити студенте-будуће васпитаче.
5. Уз наредне Јавне позиве доставити и прецизнија упутства у сврху процјене квалитета односа према деци кроз „играчку“ која им се препоручује а један од главних критерија је колико дјеца воле да се њоме играју.
6. И даље ће приоритет имати „играчке“ које су резултат унапређења сопствене праксе и које су у функцији развоја дјетета тј. „играчке и игре са којима се расте“.

Инспектор-просвјетни савјетник
за предшколско васпитање и образовање

Стака Николић

Прилог 1. Списак пријављених радова

Прилог 2. „Магична витрина“ са постер-презентацијом

Прилог 3. Награђени радови

СПИСАК ПРИЈАВЉЕНИХ РАДОВА НА ЈАВНИ ПОЗИВ

1. "Коцка" – клуб за дјецу "Лане", Дервента (Миладинка Цигеровић, Дејана Ђекић, Горица Веселиновић),
2. "Чаробна вртешка" – ЈУ Дјечији вртић "Љубиње" (Милена Турањанин),
3. "Вртисет" – ПУ "Штрумпфоград" Бијељина (Јадранка и Анђа Пасторковић),
4. "Новогодишња математичка игра" – ЈУ Дјечији вртић "Радост" Приједор (Милка Шиљеговић),
5. "Вријеме је за слова и бројеве" – ЈУ Дјечији вртић "Радост" Приједор (Милка Шиљеговић),
6. "Игра са облицима" – ЈУ Дјечији вртић "Радост" Приједор (Александра Кремић),
7. "Коло саобраћајних знакова" – ЈУ Дјечији вртић "Радост" Приједор (Нада Мацановић),
8. "Брза коцка" – ЈУ Дјечији вртић "Радост" Приједор (Радмила Микић),
9. "Чаробна коцка" – ЈУ Дјечији вртић "Радост" Приједор (Јелена Гаврановић, Јелена Будимир),
10. "Боја-број" – ЈУ Дјечији вртић "Радост" Приједор (Биљана Павловић),
11. "Пут око свијета за 20 минута" – ЈУ Дјечији вртић "Чика Јова Змај" Бијељина (Александра Миличић),
12. "Прескочи планету" – ЈУ Дјечији вртић "Чика Јова Змај" Бијељина (Александра Миличић),
13. "Једи здраво! – Браво, браво" – ЈУ Дјечији вртић "Чика Јова Змај" Бијељина (Милена Јовић, Даница Мојић),
14. "Ваљкаста загонетка" – ЈУ Дјечији вртић "Чика Јова Змај" Бијељина (Богданка Мишић, Даница Мојић),
15. "Вртешка – училица" – ПУ Дјечији вртић "Драган и Зоран" Бијељина (Милена Кокановић),
16. "Буквар дечије маште" – ПУ Дјечији вртић "Драган и Зоран" Бијељина (Горан Гашић),
17. "Био један леопард који се звао лав" – ПУ Дјечији вртић "Драган и Зоран" Бијељина (Горан Гашић),

18. "Једна кућица, једна игрица" – Универзитет у Источном Сарајеву, Педагошки факултет Бијељина (Марица Цвјетковић, Жељка Мирковић, Божана Мандић, Јелена Јовић, Смиља Радовановић, Биљана Концулић и Немања Митрић),
19. "Камелеон" – Универзитет у Источном Сарајеву, Педагошки факултет Бијељина (Слободанка Томаш),
20. "Квиз знања – годишња доба" – Универзитет у Источном Сарајеву, Педагошки факултет Бијељина (Мара перић, Нора Ћибрић),
21. "Геометријска тијела" – ЈУ Дјечији центар "Бубамара", Пале (Мира Благојевић),
22. "Геометријска тијела" – ЈУ Дјечији центар "Бубамара", Пале (Маја Благовчанин),
23. "Лутак Веселко и вртуљак" – ЈУ Дјечији вртић "Наша радост" Прњавор (Весна Малешевић, Борка Алексић),
24. "Пирамида знања" – ЈУ Дјечији вртић "Миља Ђукановић" Мркоњић Град (Јелена Алексић),
25. "Слон играчка" – ЈУ за предшколско васпитање и образовање Соколац (Нада Дрљић),
26. "Куле и заставе" – ЈУ за предшколско васпитање и образовање Соколац (Рада Ћеранић),
27. "Гињол лутка" – ЈУ за предшколско васпитање и образовање Соколац (Нада Рудовић),
28. "Лутке" – ЈУ за предшколско васпитање и образовање Соколац (Младена Карацић),
29. "Стонога" – ЈУ за предшколско васпитање и образовање Соколац (Бранка Тошић),
30. "Сњешко Бијелић" – ЈУ за предшколско васпитање и образовање Соколац (Јаворка Кнежевић),
31. "Пронађи одговарајућу слику" – ЈУ Дјечији вртић "Наша радост" Модрича (нема пријаве),
32. "Весели цвијет" – ЈУ Центар за предшколско васпитање и образовање Лакташи (Славица Јајчевић),
33. "Путујуће оловке" – ЈУ Центар за предшколско васпитање и образовање Лакташи (Дражана Ступар),
34. "Усна хармоника" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Лептирић),
35. "Хваталица лоптице" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Наша радост, Љиљана Волаш),
36. "Мала куглана" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Наша радост, Љиљана Волаш),
37. "Шарена кутија" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Бубамара),
38. "Коцка, квадар и пирамида" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Жежева кућица, Добрила Симић),

39. "Ципелице са пертлама" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Жежева кућица, Сњежана Чулић),
40. "Музички инструмент од стаклених бочица" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Срећно дјетињство, Радослава Лукајић, Ковиљка Милошевић, Милана Лазендић и Нада Јаворац),
41. "Лото за НТЦ асоцијације" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Сунце, Сања Јовић и Милица Томичић),
42. "Трик и тон" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Марија Мажар, Слађана Мишић и Светлана Чигоја),
43. "Звечке" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Наташа, Бранка Секулић и Радојка Тривић),
44. "Моје тијело", сликовница – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Плави чуперак, Драгослава Вулин, Душанка Црњак),
45. "Игра бројевним картицама" и "Сат и број" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Плави чуперак, Бранка Гвоздић),
46. "Мала азбука" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Марија Мажар, Даниела Чамбер),
47. "Шарени чуњеви" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Први кораци, Весна Бијелић, Смиљана Дојчиновић),
48. "Тканица у раму" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Тијана, Драгана Бабић),
49. "Шумска авантура" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Дора),
50. "Лутка која плеше" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Луна, Сњежана Ђекановић, Татјана Михајловић, Јелена Радошевић, Дејана Ћетковић, Маријана Зрнић),
51. "На слово" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Бамби, Весна Кулић, Божана Думенција),
52. "Рачунаљка" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Бамби, Мицука Гвозденац, Наташа Арнаут),
53. "Врtimo и учимо" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Колибри, Бојана Стојановић, Душка Бједов и Младен Мајсторовић),
54. "Магична кутија" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Невен, Гордана Ботић),
55. "Лутка откопчавалица-закопчавалица" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Лана, Драгана Чампара),
56. "Графомоторичко ћебе – Откопчај-закопчај" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Радост),
57. "Учимо да бројимо" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Пчелица, Слађана Јелача, Драгана Бајић),

- 58.** "Васкршња саксија" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Пинокио),
- 59.** "Хајде да се нађемо у дворцу" – Центар за предшколско васпитање и образовање Бања Лука (вртић Плави чуперак, Нада Вујичић).
- 60.** „Магична витрина“ – Студенти III године студијског програма предшколско васпитање и образовање Филозофског факултета из Бање Луке